

הפעודה להתפתחות חברתית
Social Development Lab

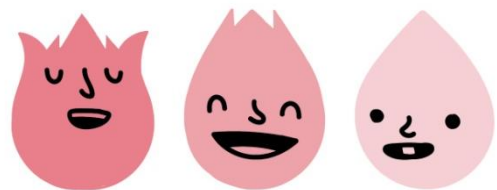
אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

מתבגרים בתקופת הקורונה: רווחה נפשית וערכים

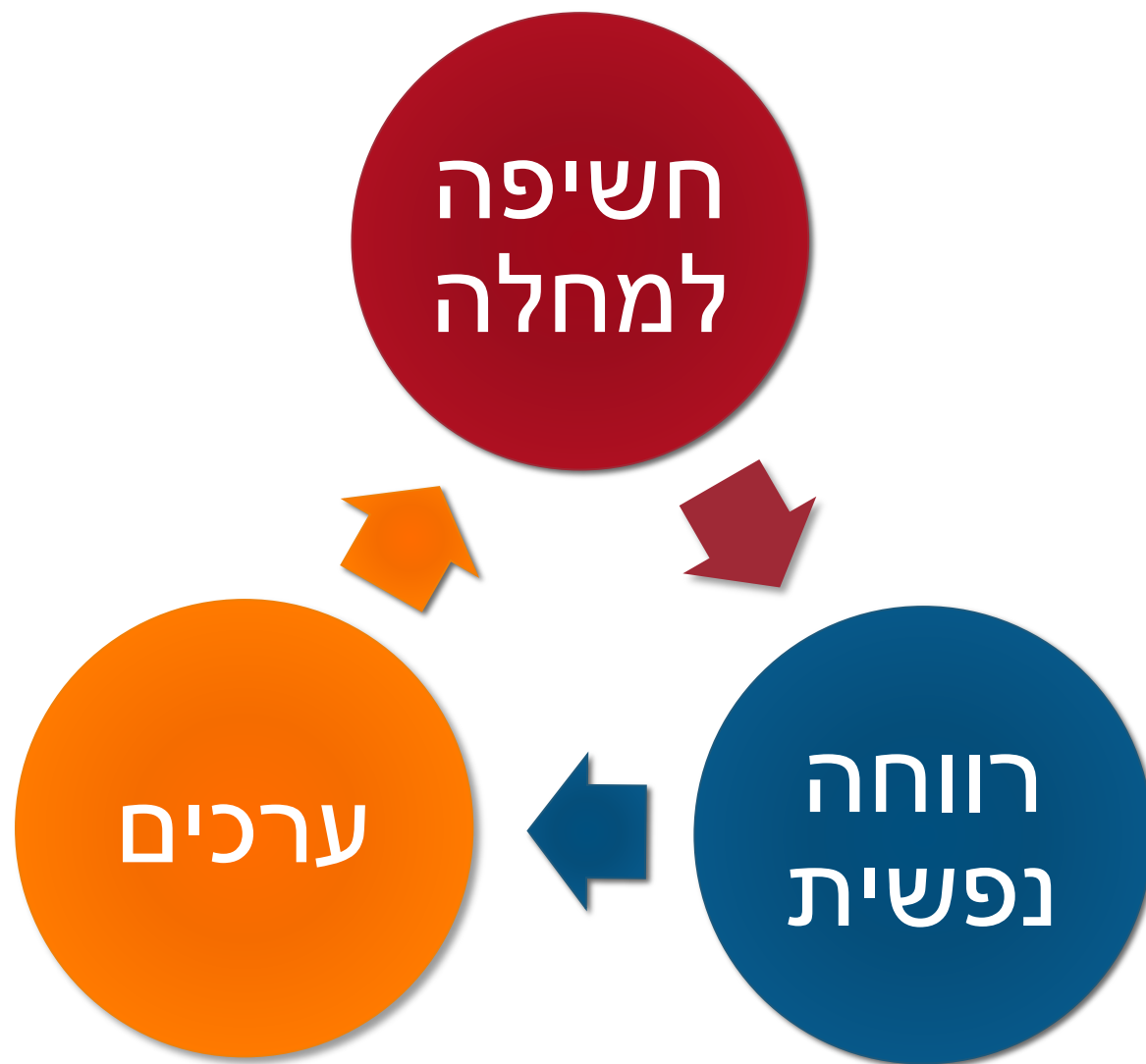
ד"ר אלה דניאל וגב' גל נאור

בית הספר לחינוך

אוניברסיטת תל אביב

על מה נדבר?

מחוז

10	4.5%	צפון
13	5.9%	חיפה
11	5.0%	ת"א
55	24.9%	מרכז
32	14.5%	ירושלים
53	24.0%	דרום
8	3.6%	יו"ש
39	17.6%	חסר
221	100%	סה"כ

שיטה

- שאלון מקוון הועבר באפריל 2020
- N = 221
- תלמידי כיתות ז-יב, בגילאי 12-18
(M= 15.24, SD=1.70)
- 68% בנות, 31% בנים
- 41% תושבי ערים

כלי המחקר

האם אתה, בני ביתך, מישהו אחר קרוב אליך:
אובחן, נבדק, נכנס לבידוד

חשיפה
למחלה

שאלון רגשות חיוביים ושלייליים
(Watson, Clark, & Tellegen, 1988)

למשל: באיזו מידה הרגשת בשבוע
האחרון:
חזק?
מוטרד?

שאלון דמויות Portrait Values
,21 Questionnaire
Schwartz et al, 2001

למשל: חשוב לו להעלות רעיונות
חדשים ולהיות יצירתי. הוא אוהב
לעשות דברים בדרך מקורית משלו.

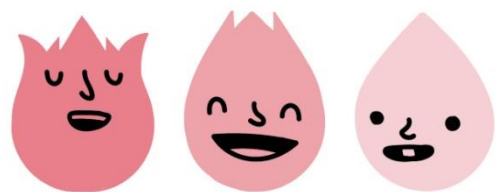
ערכים

רוחה
נפשית

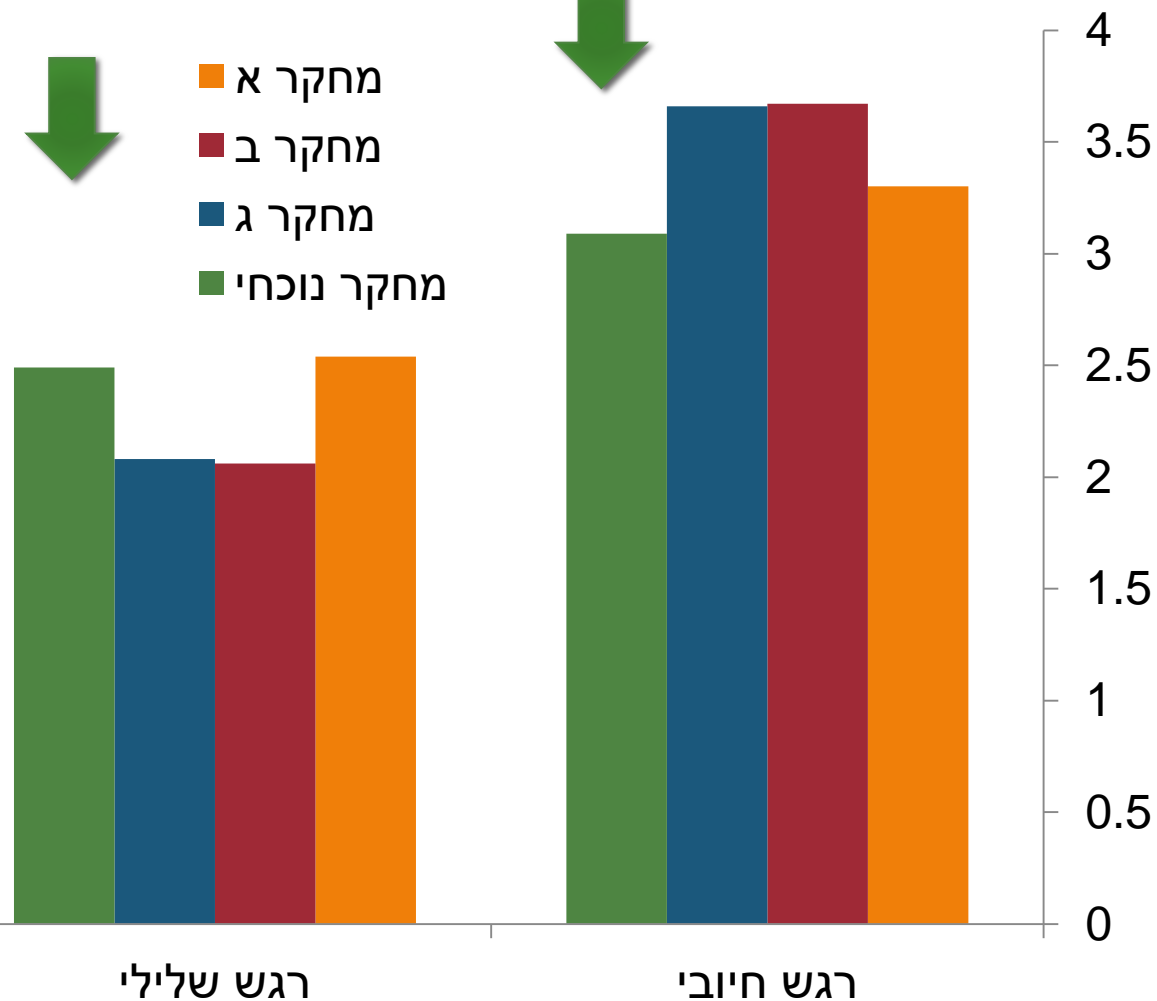

חשיפה ל COVID-19

- אף אחד מהמתבגרים לא אובחן כחולה בוירוס
- 20 דיווחו כי בן משפחה או אדם קרוב להם אובחן כחולה בוירוס
- 71 דיווחו כי הם או אדם קרוב אליהם נבדק
- 16 מתבגרים היו בבידוד
- 121 דיווחו כי הם או אדם קרוב אליהם הושם בבידוד
- מעל מחצית מהמדגם הושפעו מהוירוס בצורה ישירה או עקיפה

- מחקר א
- מחקר ב
- מחקר ג
- מחקר נוכחי

רווחה נפשית

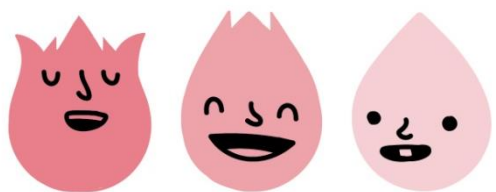
- ממוצע רגשות חיוביים גבוה משליליים
- כמו במחקרי עבר

- השווינו את התוצאות למחקרים בקרב מתבגרים ישראלים בשנים האחרונות
- מגמה מצביעה על הבדל מסוים, לא חד משמעי

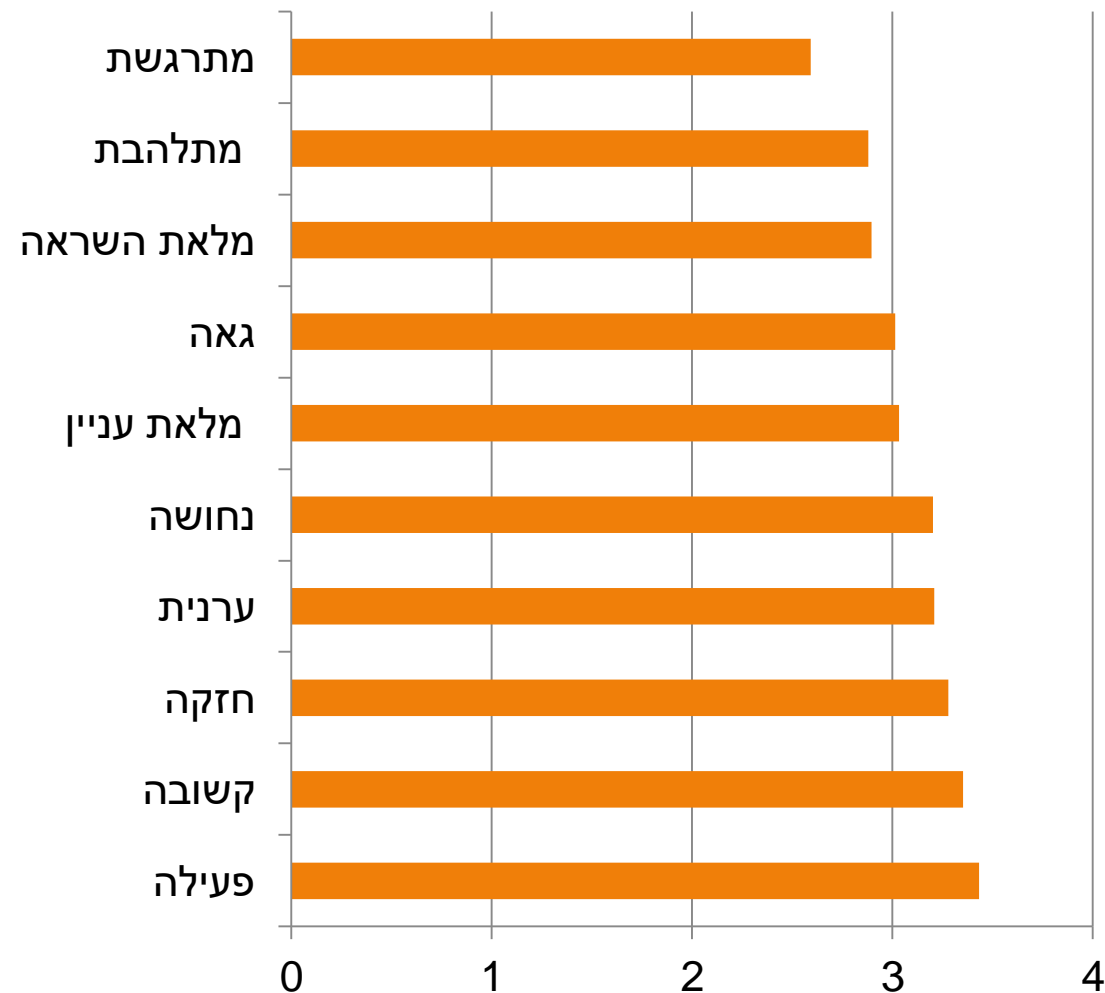
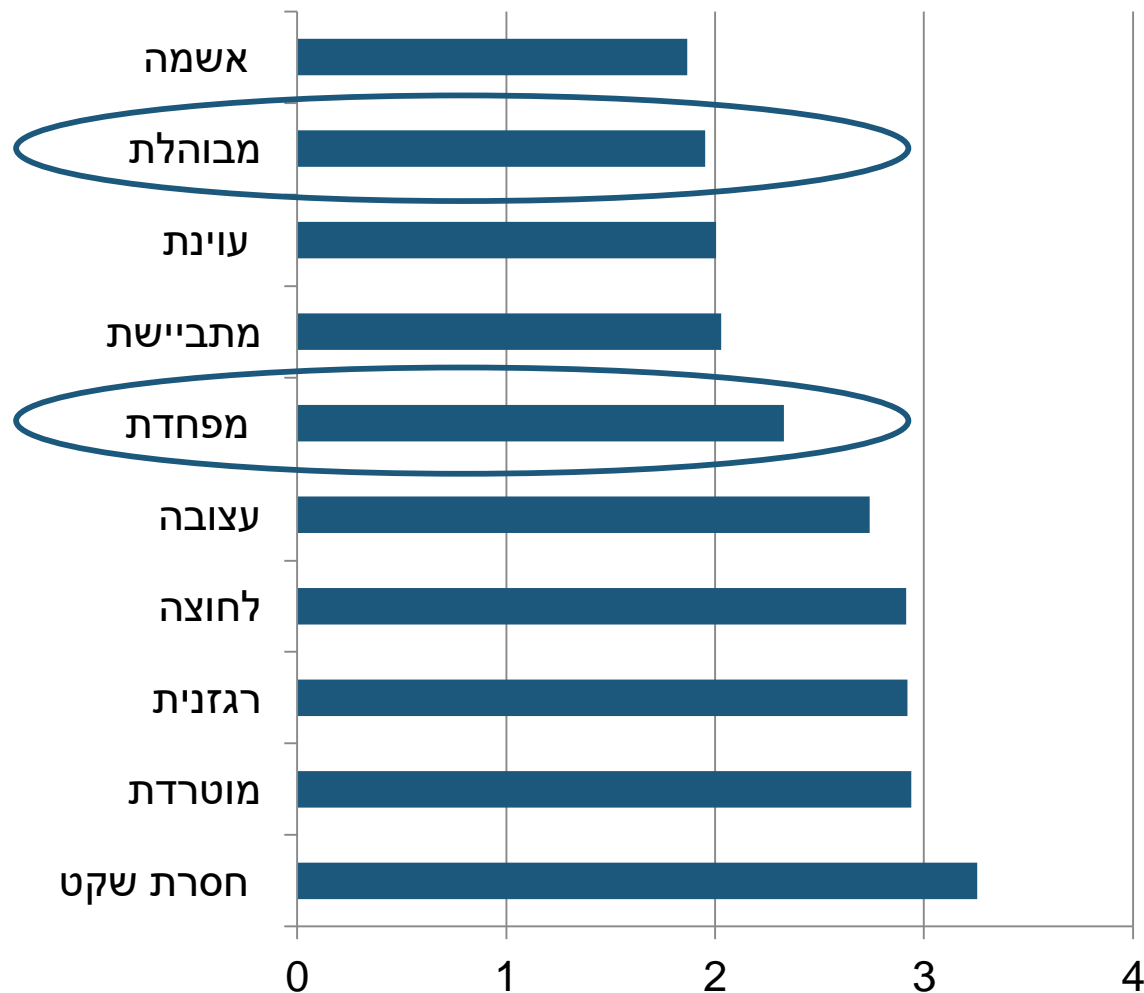
מחקר א: Ronen, Hamama, Rosenbaum, & Mishely-Yarlap, 2016)

מחקר ב: Hamama & Hamama-Raz, 2019

מחקר ג: Orkibi, Hamama, Gavriel-Fried, & Ronen, 2018

רווחה נפשית: רגשות חיוביים ושלייליים

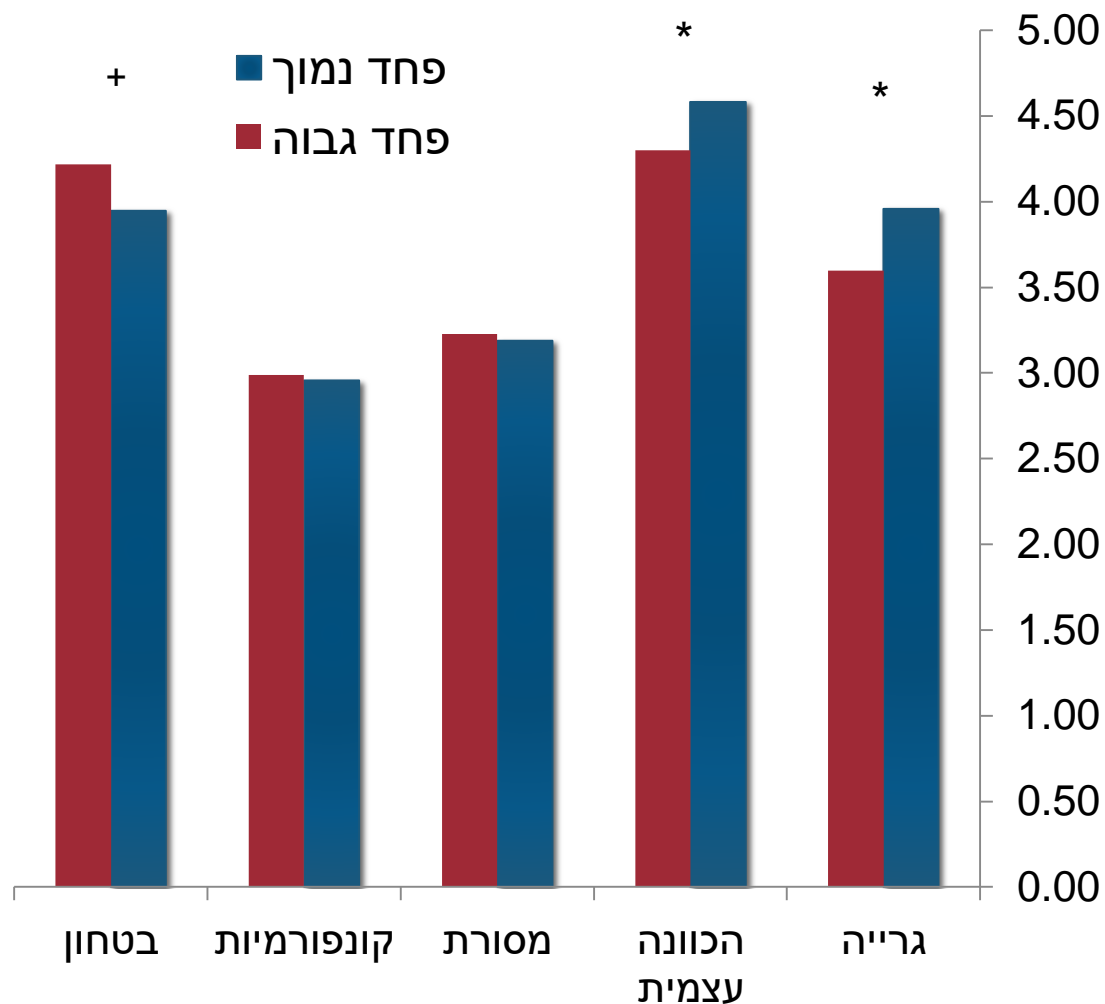
מפת הערכים של שוורץ (Schwartz, 2012)

- מטרות מנחות בחיים
- מופשטות ורחבות
- מנחות התנהגות, עמדות, שיפוטים
- סדר עדיפויות

ערכי מתבגרים בתקופת המשבר

- מה הקשר בין חשיפה למשבר לבין ערכים?

- (Daniel, Fortuna, Thrun, Cioban, & Knafo, 2013; Verkasalo, Goodwin, & Bezmenova, 2006)

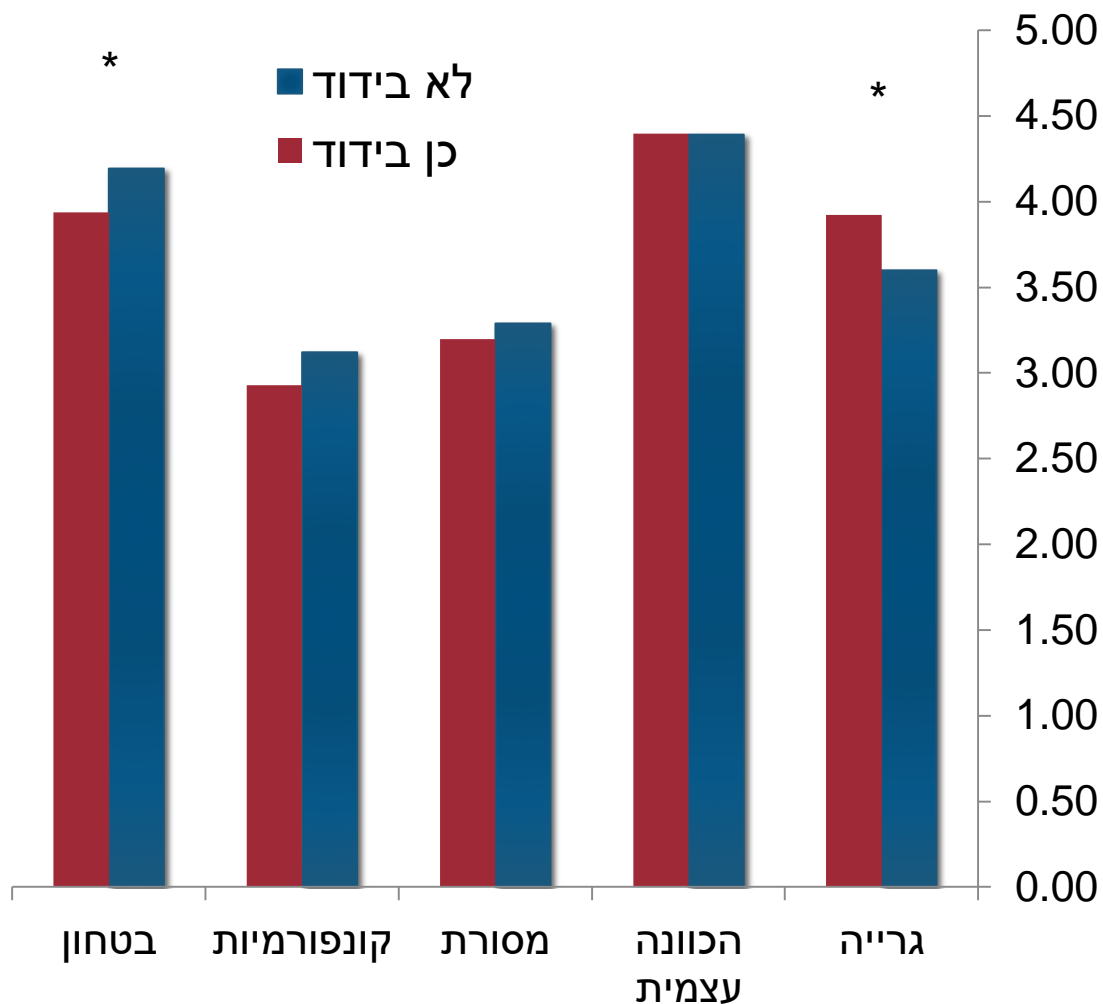
- לא נמדדו ערכים טרום המשבר

- מהשוואה למחקרים קודמים (Daniel & Benish-Weisman, 2019) הערכים החשובים נותרו חשובים

- חשיפה סובייקטיבית: פחד ובהלה
- הבדלים בין בני נוער שחשו חשש לאלו שלא חשו חשש

ערכי מתבגרים בתקופת המשבר

- חשיפה אובייקטיבית: שהייה בבידוד
- הבדלים בין בני נוער שנחשפו לבידוד לבין אלה שלא נחשפו לבידוד

פריטים

- חשוב לו לחיות בסביבה בטוחה. הוא נמנע מכל דבר שעלול לסכן את בטחונו.
- חשוב לו שהממשלה תבטיח את בטחונו מפני כל איום. הוא רוצה שהמדינה תהיה חזקה כדי שתוכל להגן על אזרחיה.
- הוא אוהב הפתעות, ותמיד מחפש דברים חדשים לעשות. הוא סבור שחשוב לעשות הרבה דברים שונים בחיים.
- הוא מחפש הרפתקאות ואוהב לקחת סיכונים. הוא רוצה שיהיו לו חיים מלאי ריגושים.

מסקנות

- פגיעה מתונה ברווחה נפשית
- התוצאות מציבות שני מודלים:
 - **הסתגלות:** חרדה יוצרת יותר שמרנות ופחות פתיחות – ערכים מתעצבים כדי להתאים לאתגרים הנוכחיים
 - **התנגדות:** סגירות ודרישות לצייתנות יוצרים יותר התנגדות, ולפיכך יותר פתיחות ופחות שמרנות – ערכים מתעצבים כתגובת נגד לאתגרים הנוכחיים
- האם מדובר בהשפעה ארוכת טווח על חשיבויות ערכים?
 - מחקרי עבר מציעים שערכים מתעצבים בגיל צעיר, ומשתנים באופן מתון לאחר מכן (Inglehart, 2008, 2016).
 - לפיכך ארועים בגיל צעיר מעצבים את החברה לטווח ארוך
 - יחד עם זאת, ערכים הם יציבים מאוד, ומשתנים רק בעקבות ארועי חיים מקיפים ומשמעותיים במיוחד (Bardi et al., 2014)
- האתגר החינוכי: לאפשר התפתחות ערכים מוכוונת **חקירה אישית או צמיחה** ולא **מניעה או התנגדות**

הפעודה להתפתחות חברתית
Social Development Lab

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

תודה על ההקשבה

- מוזמנים לקרוא עוד על המחקר באתר המעבדה

<https://elladn.wixsite.com/daniellab-he>

- או ליצור קשר לשאלות נוספות

della@tauex.tau.ac.il